

Yhteinen ympäristömme 2020

Uudenmaan ympäristöohjelma

YMPÄRISTÖN-
SUOJELU

SUOMEN YMPÄRISTÖ 11 | 2007

Yhteinen ympäristömme 2020

Uudenmaan ympäristöohjelma

Helsinki 2007

Uudenmaan ympäristökeskus

**UUDENMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS**
NYLANDS
MILJÖCENTRAL

SUOMENYMPÄRISTÖ 11 | 2007
Uudenmaan ympäristökeskus

Taitto: Osmo Leppälä/St. MIR

Kansikuva: Helena Inkeri/Gorilla

Sisäsivujen kuvat:

- Leena Eerola/Uudenmaan ympäristökeskus:
s.8 liito-orava (*Pteromys volans*); s.16 liito-oravien
papanoiden tutkintaa; s.17 uhanalainen naurulokki
(*Larus ridibundus*)/kangasvuokko (*Pulsatilla vernalis*)/
lauhahiiپیjä (*Thymelicus lineola*); s.18 tyttö ja vieraslaji
keltamajavankaali (*Lysichiton americanus*);
s.20 Lappohjanranta, Hanko; s.23 luminen puro ja
koskikara (*Cinclus cinclus*)
- Erno Forsström/SYKEKuvat: s.7 alikukutunneli;
s.8 ostoskeskus ja traktori; s.14 tori/talon raken-
taminen/maanmittaus; s.18 Töölönlahti, Helsinki;
s.20 ruohonleikkaaja/asuinalue; s.24 Kampin työmaa,
Helsinki; s.26 aurinkopaneeli; s.27 kauppa/roskalaatikot/
Elielinaukio, Helsinki; s.28 Ruoholahti, Helsinki/tehdas/
autot; s.29 raitiovaunu
- Jani Ketola/Kuvakori: s.23 potkurivirta
- Keijo Lotvonen/Kuvakori: s.15 juna
- Osmo Leppälä/St. MIR: s.2 pelto ja sähkölinjat;
s.6 saari meressä
- Sakari Manninen/Vantaan kaupunki:
s.12 Kartanonkoski, Vantaa
- Tuomas Marttila/Kuvakori: s.7 savupiippu
- Tero Sivula/Kuvakori: s.7 pelto ja paalit;
s.10 auto tulvassa; s.21 voimala
- Tero Taponen/Uudenmaan ympäristökeskus:
s.9 Kehä III tasoristeys; s.19 Sipoonkorpi; s.22 Pukkilan
Kanteleenjärvi; s.23 Etelä-Satama, Helsinki; s.24 lapsi
ratatyömaalla/jään tulo; s.25 kiviluohintaa, Längmossa-
bergen, Vantaa; s.29 meloja/sienikori; s.31 haapa

Kartat: Riitta Tornivaara-Ruikka/
Uudenmaan ympäristökeskus

Julkaisu on saatavana myös internetistä:
www.ymparisto.fi/julkaisut

Edita Prima Oy, Helsinki 2007

ISBN 978-952-11-2638-3 (nid.)
ISBN 978-952-11-2639-0 (PDF)
ISSN 1238-7312 (pain.)
ISSN 1796-1637 (verkköj.)

Painotuote

ALKUSANAT

Ilmastonmuutos on globaali ilmiö, johon vaikuttavat merkittävästi päästöt, energian tuotanto ja kulutus. Uudellamaalla, Suomen ainoalla metropolialueella on varauduttava ilmastonmuutokseen ja tuettava maankäytön, liikenteen ja asumisen ratkaisuille kestävä kehitys. Haasteena on yhdistää välttämättömät lyhyen aikavälin päätökset tulevaisuuden toimintaedellytysten luomiseen ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävinä.

Uudenmaan ympäristöohjelma 2020 sisältää tavoitteet alueen tasapainoiselle kehittämiselle luonnon ja ihmisen ehdoilla. Haluamme tässä omassa puheenvuorossamme antaa alueen toimijoille monipuolisen ympäristöpoliittisen perustan eri suunnitelmille ja ratkaisuille. Ohjelma on tehty laajassa vuorovaikutuksessa alueen sidosryhmien kanssa.

Uudenmaan ympäristökeskuksessa ohjelma suuntaa viraston tulevaa toimintaa ja antaa taustaa sen painottamiselle. Voimavarojen oikeassa suuntaamisessa on tärkeää olla selvillä toimintaympäristön muutoksista.

Haluan lausua parhaat kiitokset kaikille ympäristöohjelman laatimistyöhön ja keskusteluun osallistuneille tahoille. Yhteistyö on ollut tuloksellista ja se on osoittanut, miten laaja toimijakenttä on kiinnostunut alueemme kehittämisestä paremman elinympäristön ja luonnon säilymisen puolesta.

Lämpimät kiitokset ohjelmatyön valmistelusta suunnittelija Hannele Ahposelle ja projektiryhmälle, johon ovat kuuluneet apulaisjohtaja Rolf Nyström, ylitarkastaja Matts Finnlund, suunnittelija Johan Sundberg, osastopäällikkö Eeva-Riitta Puomio ja tiedottaja Marja-Liisa Torniainen, sekä ympäristökeskuksen koko henkilöstölle.

Helsingissä, huhtikuussa 2007

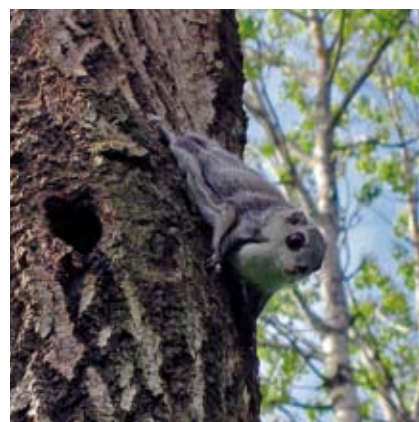
Leena Saviranta
Ympäristökeskuksen johtaja

SISÄLTÖ

Alkusanat	5
Ympäristön tila Uudellamaalla	8
Yhteinen tavoitteemme on ilmastonmuutoksen torjunta ja vaikutuksiin varautuminen	11
Yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön kehittäminen	12
Yhdyskunta ja elinympäristö.....	13
Maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen	14
Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	17
Luonnonsuojelualueet, luontotyypit ja lajit	17
Ekologinen verkosto ja kaupunkiluonto	18
Ympäristön laadun parantaminen ja ympäristökuormituksen vähentäminen	20
Vesistökuormituksen vähentäminen ja vesivarojen kestävä käyttö	20
Maaperän ja pohjaveden suojelu	24
Ilmansuojelu	26
Jätehuolto	27
Yritysten ympäristöasioiden hallinta	27
Ympäristötieto palvelee päätöksentekoa	28
Ohjelman toteuttaminen ja seuranta	29
Kuvailulehti	30

Ympäristön tila Uudellamaalla

Uudenmaan luonto on erittäin monimuotoista. Maaperä on vaihteleva, kasvi- ja eläinlajien määrä suuri. Uudenmaan rannikko, merialue ja vesistöt muodostavat arvokkaan osan luontoa. Alueella on niin vanhaa kulttuuriympäristöä ja maaseudun viljelyaluetta kuin uutta kaupunkimaista rakennetta ja valtakunnallisia liikennekeskuksia.

Helsingin metropolialue on suurin asutuskeskittymä maassamme. Merkittävä osa Suomen elinkeinotoiminnasta, 30 prosenttia työpaikoista ja 25 prosenttia rakentamisesta keskittyy Uudellamaalle. Ympäristökeskuksen alueella on vuonna 2007 noin 1,5 miljoonaa asukasta. Ihmistoiminnan aiheuttama ympäristön kuormitus on voimakasta ja maankäytön muutokset nopeita. Liikenneväylät ja hajautuva yhdyskuntarakenne ovat kaventaaneet viheryhteyksiä. Maakunta- ja yleiskaavoissa on osoitettu merkittävimmät viheraluekokonaisuudet.

Vesistöjen vedenlaatu on selvästi parantunut 1990-luvun lopulla, vaikka useat joet, matalat järvet ja Suomenlahden rannikkovedet ovat rehevöityneet. Maatalouden vesistökuormitus on suurta johtuen laajoista peltoalueista ja eroosioherkästä maaperästä. Haja-asutus kuormittaa vesistöjä, sillä Uudellamaalla asuu edelleen noin 100 000 asu-

kasta viemäriverkostojen ulkopuolella. Vesistöjen kunnostustoiminta on vilkasta, mutta kunnostuksen tarpeessa olevia järviä, merenlahtia ja jokia on edelleen paljon.

Liikennemäärät ja liikenteen hiilidioksidipäästöt ovat kasvaneet voimakkaasti 2000-luvun alussa. Lentoliikenne aiheuttaa merkittäviä meluhaittoja ja hiilidioksidipäästöjä. Ympäristöluvanvaraisten laitosten hiilidioksidin, rikkidioksidin, typen oksidien ja hiukkasten päästöt laskivat 1990-luvun loppupuolella, mutta 2000-luvulla päästömäärät ovat jälleen kasvaneet. Uudenmaan ympäristökeskuksen alueella on noin 2 600 kohdetta, joissa maaperä on tutkittava ja kunnostustarve arvioitava. Nämä kohteet sijaitsevat lähellä asutusta, pohjavesialueita tai vesistöjä. Pilaantuneiden maiden kunnostustoimenpiteitä on tehty vuosittain noin sadassa kohteessa. Vaarallisten kemikaalien kuljetukset sekä maalla että merellä ovat lisääntyneet.

Ihmistoimintojen ja luonnon yhteensovittaminen, ilmastonmuutoksen torjunta sekä ympäristökuormituksen vähentäminen ovat suurimmat haasteet ympäristöohjelmakaudella 2007-2020. Tavoitteenamme on luoda asukkaille hyvä elinympäristö ja säilyttää alueen monimuotoinen luonto.

UUDENMAAN YMPÄRISTÖOHJELMAN PÄÄTAVOITTEET

ILMASTONMUUTOKSEN TORJUMINEN

Ilmastonmuutosta torjutaan
kaikilla ympäristöohjelman osa-alueilla.
Samalla varaudutaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

Yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön kehittäminen

Uudenmaan yhdyskuntarakenne on eheä ja kaupunkikehitys on ekologista. Maaseudulla asutus keskittyy kyliin. Uusimaalaisten elinympäristö vastaa asukkaiden arjen tarpeisiin ja on turvallinen, terveellinen ja viihtyisä.

Luonnon moni- muotoisuuden turvaaminen

Uudenmaan luonto säilyy monimuotoisena ja alueella on yhtenäinen viheralueverkosto. Vesiluonnon ekologinen tila on hyvä.

Ympäristön laadun parantaminen ja ympäristö- kuormituksen vähentäminen

Maaperän ja ilman laatu sekä vesien tila on hyvä. Energiankulutuksen kasvu on taittunut ja luonnonvarojen käyttö on vähentynyt. Ympäristö-
onnettomuuksien riski on pieni.

Yhteinen tavoitteemme on ilmastonmuutoksen torjunta ja vaikutuksiin varautuminen

Ilmastonmuutos on globaali ongelma ja sen torjumiseksi tulee toimia paikallisesti, myös Uudella-
maalla. Ilmastonmuutos on ympäristöohjelmakau-
della 2007–2020 keskeisin laaja-alainen ympäristö-
kysymys, johon etsitään ratkaisuja.

Ilmastonmuutoksen torjuntaan tarvitaan monien eri toimijoiden yhteistyötä. Esimerkiksi yhdyskuntarakenteen eheyttämisellä vähennetään liik-
kumistarvetta ja liikenteen hiilidioksidipäästöjä. Energiantuotannon hiilidioksidipäästöjä voidaan vähentää lisäämällä uusiutuvien energialähteiden sekä bioenergian osuutta. Laaja, yhtenäinen ekologi-
nen verkosto auttaa eri lajien sopeutumista ilmastonmuutokseen. Muuttuvat ilmasto-olosuhteet asettavat haasteita maatalouden ja yhdyskuntien vesistökuormituksen vähentämiselle sekä rakentamiselle.

Yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön kehittäminen

Visio vuoteen 2020

Uudenmaan yhdyskuntarakenne on eheä ja kaupunkikehitys on ekologista. Maaseudulla asutus keskittyy kyliin. Uusmaalaisen elinympäristö vastaa asukkaiden arjen tarpeisiin ja on turvallinen, terveellinen ja viihtyisä.

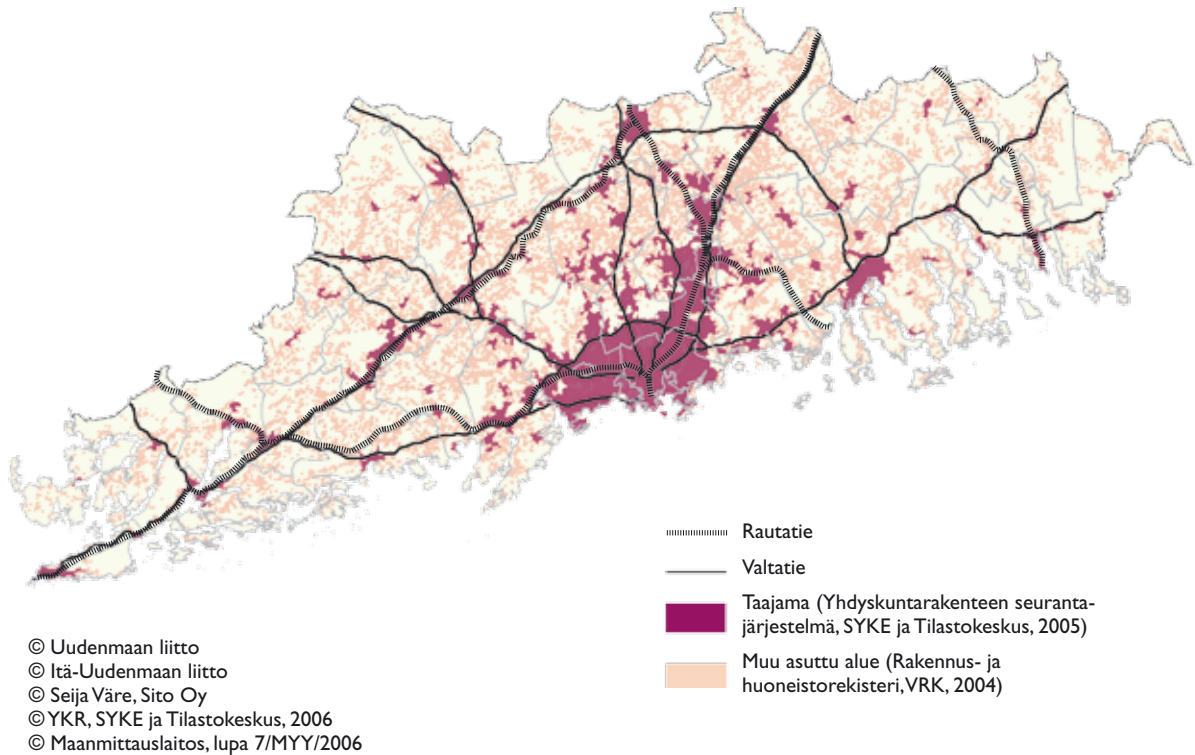
Viihtyisät, joukkoliikenteen kannalta hyvin sijoittuvat ja ekotehokkaat alueet ovat Uudellamaalla houkuttelevin asumisen vaihtoehto. Uudet rakentamisalueet täydentävät olemassa olevaa aluerakennetta tukeutuen erityisesti pääkaupunkiseudulla raideliikenteeseen. Palvelut ja työpaikat ovat joukko- ja kevyen liikenteen saavutettavissa ja yksityisautoilun tarve on vähentynyt.

Kaupungit ja kaupunkimaiset ympäristöt ovat hyviä ja haluttuja asuinympäristöjä. Tavoitteena on tarjota riittävästi kohtuuhintaisia asuntoja ja monenlaisia vaihtoehtoisia asuinalueita myös pääkaupunkiseudulta. Asuinalueista tekee hyviä

asuinpaikkoja myös niiden omaleimaisuus ja identiteetti niin Helsingissä, kasvukeskuksissa kuin kirkonkylissäkin. Asuinalueiden suunnittelussa perustana on alueella oleva rakennettu ympäristö, maisema ja luonto. Jokainen pääsee virkistysalueelle kävellen ja luonto on keskeinen osa asuinalueita.

Ekotehokkuus ja elinkaariajattelu ovat osa uudis- ja korjausrakentamista. Rakennukset soveltuvat erilaisiin käyttötarkoituksiin ja erilaisille käyttäjille. Vanhojen rakennusten uusiokäyttö vahvistaa alueiden omaleimaisuutta. Vesihuolto- ja energiaverkostot sekä liikenneyhteydet toimivat mahdollisimman taloudellisesti.

Maankäytön suunnittelussa arvioidaan ilmastomuutoksen vaikutuksia. Elinympäristöä suunnitellaan yhteistyössä asukkaiden kanssa. Uusmaalaiset kokevat elinympäristönsä merkitykselliseksi ja osallistuvat sitä koskevaan kehittämiseen ja päätöksentekoon.

Yhdyskunta ja elinympäristö

Yhdyskuntarakenne eheytyy ja on ekologisesti kestävä. Elinympäristöt muodostavat omaleimaisia ja monimuotoisia kokonaisuuksia. Erityisesti Helsingin seudulla on tarjolla riittävästi monipuolisia ja kohtuuhintaisia asuntoja.

- Uudisrakentaminen tukeutuu olemassa olevaan asutus- ja palvelurakenteeseen sekä liikenneyhteyksiin. Maakunnat ja kunnat toteuttavat yhdessä palvelujen saatavuutta edistävän aluekeskusjärjestelmän sekä palveluverkoston.
- Kunnat käyttävät maapolitiikan keinoja riittävän tonttivarannon turvaamiseksi. Maapolitiikasta keskustellaan ja tiedotetaan aktiivisesti. Kehitetään uusia pienimittakaavaisia alueratkaisuja.
- Ajallinen kerroksellisuus näkyy kaupunkirakenteessa ja kaupunkikuvassa. Kunnat turvaavat kulttuuriympäristöjen säilymisen maankäytön suunnittelulla.
- Maakunnat säilyttävät virkistysalueiden muodostamat viheraluekokonaisuudet. Kunnat turvaavat aukiot, kaupunginosa- ja kaupunkipuistot rakennetussa ympäristössä. Rakentamattomia ranta-alueita kehitetään virkistysalueina.
- Maankäytön suunnittelun laatu varmistetaan selvityksillä ja vaihtoehtojen arvioinneilla. Suunnittelun ja arjen arvot kohtaavat vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa.

Rakentaminen ennakoi tulevaisuutta. Rakennukset ovat monikäyttöisiä ja muunneltavia. Asuinympäristö on terveellinen.

- Rakentamisen elinkaareissa varmistetaan kestävien, korjattavien ja uusittavien materiaalien ja teknisten järjestelmien käyttö, energiatehokkuus sekä muunneltavuus. Kunnioitetaan perinteisiä rakennustapoja.

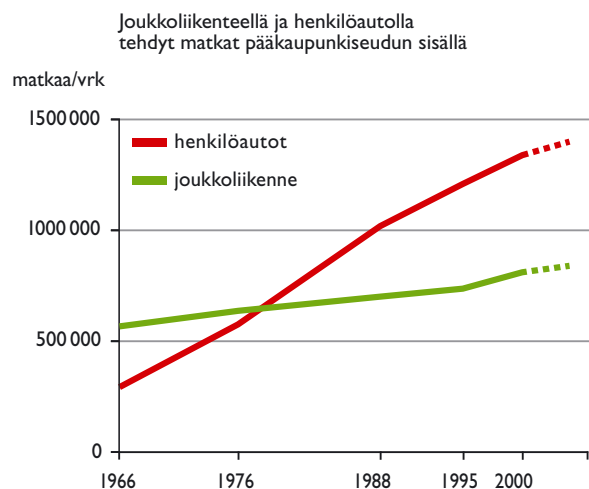

- Väestön ikääntyminen ja erilaiset väestöryhmät otetaan huomioon asuntotuotannossa sekä asuinalueiden suunnittelussa. Rakennetun ympäristön esteettömyys helpottaa kaikkien liikkumista.
- Kunnat, suunnittelijat ja rakennusliikkeet varautuvat kaavoituksessa ja rakentamisessa ilmastonmuutokseen huomioimalla tuulet, lämpötilat, lumikuormat sekä tulvariskialueet ja sade- ja sulamisvesien johtamisen.
- Kunnat, suunnittelijat ja rakennusliikkeet kiinnittävät huomiota rakennusten terveellisyyteen, lämpötalouteen, akustiikkaan ja sisäilman laatuun.

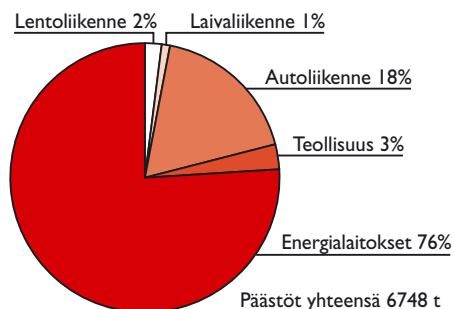
Maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen

Maankäytön ja liikenteen yhteensovittamisella tuetaan kestävästä yhdyskuntarakennetta. Alueet ovat toiminnallisesti mahdollisimman omavaraisia ja tukeutuvat raideliikenteen ja muun joukkoliikenteen verkostoon. Joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytykset ovat hyvät. Kaikkien asukkaiden liikkumismahdollisuudet on turvattu.

- Kunnat suunnittelevat yhdyskuntarakennetta ihmisten arkeen: asukkaiden liikkuminen on helppoa (matkaketjut, liityntäpysäköinti, joukkoliikenteen solmukohtien kehittäminen ja palvelut). Työpaikat ja palvelut on helppo saavuttaa julkisilla liikennevälineillä.

Hiilidioksidipäästöjen jakautuminen päästölähteittäin pääkaupunkiseudulla vuonna 2005

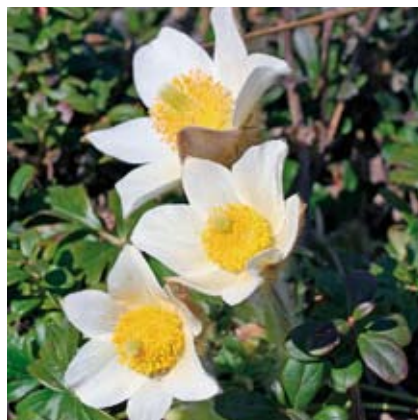

Lähde: YTV Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta.

- Kunnat selvittävät kaavoituksen yhteydessä joukkoliikenteen hyödyntämismahdollisuudet, kevyen liikenteen järjestämisen ja auto-riippuvuuden vähentämisen.
- Maakunnan liitot, kunnat ja liikenneviranomaiset sovittavat yhteen maakunnalliset liikennestrategiat ja suunnittelevat liikennejärjestelmää kokonaisuutena. Tehostetaan raideliikenneverkoston hyödyntämistä. Liikennejärjestelmätason suunnittelu koskee koko pääkaupunkiseudun työssäkäyntialuetta.
- Otetaan käyttöön uusia liikenteen hinnoittelukäytäntöjä (esim. tietullit, ruuhkamaksut, maksuton joukkoliikenne). Viranomaiset edistävät yhteisautoilun käyttöä mm. tiedottamisella ja liittymällä yhteisautojen käyttäjiksi. Raskaimmin liikenteen päästöjen kuormittamilla keskusta- ja asuinalueilla rajoitetaan muiden kuin vähäpäästöisten ajoneuvojen käyttöä.
- Uudet toiminnot sijoitetaan siten, että liikenteen melu ja hiukkaspäästöt ovat mahdollisimman vähäisiä. Suojataan melulle altistuvia kohteita. Säilytetään hiljaisia alueita virkistyskäytön ja matkailun tarpeisiin.
- Liikkumisen ohjauksella tuetaan ja kannustetaan kestävien kulkutapojen käyttöä. Toteutetaan työpaikkojen liikennesuunnitelmia, edistetään autojen yhteiskäyttöä, perustetaan liikenne- ja informaatiopalvelua tarjoavia matkakeskuksia sekä matkojen yhdistelykeskuksia.
- Kuntien kaavoituskäytännössä ja tavara-liikenteen ohjauksessa tiedostetaan kemikaalien ja vaarallisten aineiden käytön, varastoinnin ja kuljettamisen riskit ja toteutetaan tarvittavat riskienhallintatoimenpiteet.

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen

Visio vuoteen 2020

Uudenmaan luonto säilyy monimuotoisena ja alueella on yhtenäinen viheralueverkosto. Vesiluonnon ekologinen tila on hyvä.

Luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -verkoston alueille on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelmat, jotka turvaavat luontoarvojen säilymisen ja alueiden kestävästä käytöstä.

Uudellamaalla suojelualueet eivät yksin riitä pysäyttämään lajien uhanalaistumista ja luonnon monimuotoisuuden vähenemistä. Monimuotoisia viheralueita säilytetään myös suojelualueiden ulkopuolella. Ekologinen verkosto on kattava ja yhtenäinen. Se toimii suojelualueiden suoja- vyöhykkeenä, yhteyksinä niiden välillä ja virkistysalueina asukkaille. Viheryhteyksien jatkuvuus turvataan kaavoituksessa yli maakunta- ja kuntarajojen.

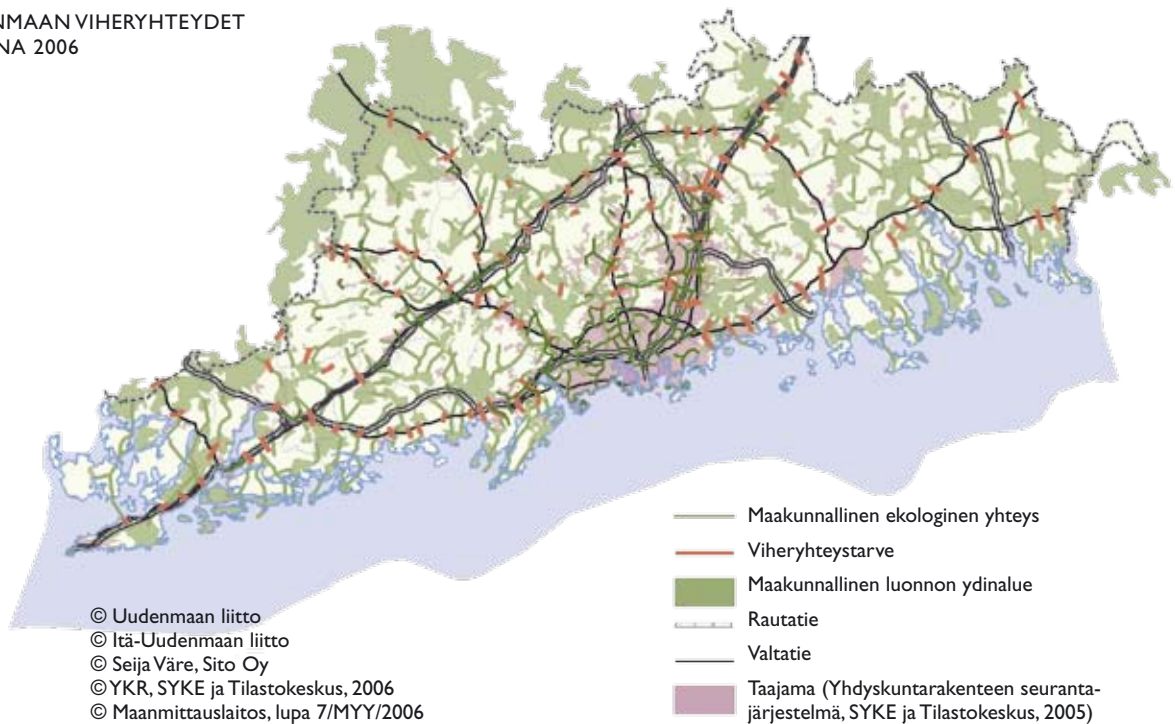
Uudenmaan kaupunkiluonto, perinneympäristöt ja arvokkaat maisema-alueet tunnetaan ja niitä hoidetaan suunnitelmallisesti.

Maankäytön suunnittelun, luonnonsuojelun ja luonnonhoidon yhteistyö on tiivistä.

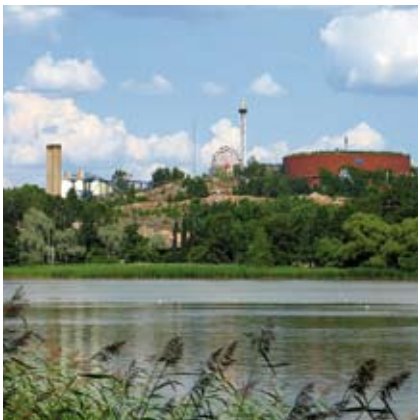
Luonnonsuojelualueet, luontotyypit ja lajit

Uudenmaan suojelualueverkosto on yhtenäinen ja kattava. Luonnonvaraiset eläin- ja kasvilajit sekä luontotyypit säilyvät.

- Uudenmaan ympäristökeskus vastaa alueen luonnonsuojeluohjelmien sekä Natura 2000 -verkoston toteuttamisesta. Luonnonsuojelualueiden rajat merkitään maastoon. Täydennetään suojelualueverkostoa yhteistyössä maanomistajien kanssa.

- Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii suojelualueiden hoidon ja käytön järjestämisestä suojeluarvojen säilyttämiseksi.
- Kerätään tietoja, joiden perusteella suojelutoimia suunnataan ja arvioidaan suojelun vaikuttavuutta. Luonnonsuojelulain luontotyypit ja erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat inventoidaan ja rajataan. Seurataan erityisesti suojeltavien lajien kannan ja levinneisyyden kehitystä.
- Lisätään tietoa vieraslajien vaikutuksista ja selvitetään mahdollisuuksia torjua vieraslajien haittoja.

Ekologinen verkosto ja kaupunkiluonto

Uudenmaan alueen ekologinen verkosto on kattava ja yhtenäinen. Se sisältää yhteydet myös naapurimaakuntiin.

- Maakunnat ja kunnat määrittävät ekologisen verkoston tasot ja selvittävät siihen liittyvät käsitteet (viherialue-, virkistysalue-, ekologinen verkosto). Verkostolle luodaan mitoitussuosituksia.

- Viheryhteyksien ekologinen toimivuus varmistetaan kaavaohjauksessa lisäämällä kaavatasojen välistä vuoropuhelua. Asukkaiden lähivirkistysmahdollisuudet turvataan osana viheralueverkostoa (ulkoilureitit, ladut, vapaat ranta-alueet, vesialueet).
- Uudenmaan tiepiiri rakentaa eläimille yli- ja alikulkuja tieverkon uusimisen ja korjauksen yhteydessä. Kunnat varmistavat kulkureittien jatkuvuuden tiealueen ulkopuolisessa maankäytössä.
- *Kaupunkiluonto on monimuotoista, sen monimuotoisuudesta on tarjolla tietoa ja sitä suojellaan. Yhteistyö maankäytön suunnittelun, kaupunkiluonnon suojelun ja eri lupajärjestelmien välillä on tiivistä.*
- Arvioidaan kaupunkiluonnon biotooppien suojelutarve ja laaditaan kaupunkiluonnon hoitosuosituksen. Kehitetään indikaattorit kaupunkiluonnon tilan seurantaan.
- Kaupunkiluonnon suojelu on yhteistyötä asukkaiden kanssa. Kaupunkiluonnon säilyttäminen on lähtökohtana rakentamisessa sekä viheralueiden suunnittelussa ja hoidossa.
- Luonto- ja maisemaselvityksille määritellään kaupunkiluonnon erityispiirteet huomioon ottavat laatuksiteerit.
- *Perinneympäristöjä ja arvokkaita maisema-alueita suojellaan*
- Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltujen tai muuten merkittävien perinnebiotooppien hoito järjestetään alueellisen hoito-ohjelman mukaisesti.
- Laaditaan hoitosuunnitelmat arvokkaille maisema-alueille.

Ympäristön laadun parantaminen ja ympäristökuormituksen vähentäminen

Visio vuoteen 2020

*Ilmanlaatu sekä vesien ja maaperän tila on hyvä. Energiankulutuksen kasvu on taittunut ja luonnonvarojen käyttö on vähentynyt. Ympäristö-
onnettomuuksien riski on pieni.*

Ilmaan, vesiin ja maaperään kohdistuva kuormitus on vähentynyt. Ympäristölle ja terveydelle haitallisimmat kohteet on puhdistettu.

Suomenlahden, järvien ja jokien ekologinen tila on hyvä. Vesistöjä voidaan käyttää monipuolisesti virkistykseen. Pohjavedet ovat säilyneet laadullisesti ja määrällisesti hyvinä vedenhankintakäyttöön. Pinta- ja pohjavesien suojele otetaan huomioon maankäytössä, elinkeinotoiminnassa ja maainesten otossa.

Energian tuotannosta ja liikenteestä aiheutuvia päästöjä on vähennetty tehokkaasti. Energian tuotantorakenne on monipuolinen, uusiutuvien energiamuotojen osuus on merkittävä.

Vaarallisten kemikaalien ja öljytuotteiden käyttö, varastointi ja kuljetus on turvallista. Niihin liittyvät riskit on tunnistettu. Riskejä on vähennetty kemikaalien valinnalla ja maankäytön suunnittelulla. Elinkeinoelämän ja teollisuuden ympäristön suojele on ennaltaehkäisevää.

Vesistökuormituksen vähentäminen ja vesivarojen kestävä käyttö

Maatalouden vesistökuormitusta vähennetään tehokkaasti

- Ympäristötuen toimenpiteitä tehostetaan ja tukea hyödynnetään tehokkaasti. Muodostetaan yhtenäiset suojavyöhykealueet vesistöjen varsille suojavyöhykesuunnitelmien mukaisesti. Peltojen ympärivuotista kasvipeitteisyyttä lisätään. Erityisesti kiinnitetään huomiota jyrkkiin rantapeltoihin.
- Maataloustuottajat parantavat peltojen kasvukuntoa ja ravinteiden hyväksikäyttöä ja varautuvat ilmastonmuutoksesta aiheutuvaan sateisuuden ja eroosion lisääntymiseen.
- Ravinnetaseiden laskennalla ja tulkinnalla tarkennetaan lannoitteiden ja lannan käyttöä. Tunnistetaan ja minimoidaan torjunta-aineiden ympäristölle aiheuttamat riskit. Pohjavesialueilla käytetään vaarattomia torjunta-aineita.

- Kotieläintuottajat vähentävät kotieläinten lannankäsittelyn ja peltokäytön pinta-, pohjavesi- ja kasvihuonekaasupäästöjä

Yhdyskuntien jätevesien puhdistus on tehokasta. Haja-asutuksen aiheuttama kuormitus on olennaisesti vähentynyt.

- Jätevedenpuhdistamoita hoidetaan mahdollisimman hyvin. Ravinteiden poistoa tehostetaan tarvittaessa viimeisimmällä tekniikalla, esimerkiksi jälkisuodatuksella. Tunnistetaan toimintahäiriöriskit ja varaudutaan niihin.
- Vesihuoltolaitokset ja kunnat keskittävät yhdyskuntien ja tiiviin haja-asutuksen jätevesien käsittelyä johtamalla jätevedet tehokaimpiin yksiköihin. Kunnat kehittävät hulevesien käsittelyä. Tavoitteena on vapauttaa vesistöjen osia jätevesikuormituksesta.
- Kunnat, vesihuoltolaitokset ja kiinteistönomistajat parantavat haja-asutuksen jäte-

vesien käsittelyä vuoteen 2014 mennessä. Haja-asutusalueilla suositetaan kuivakäymälöitä. Jätevesiä ei imeytetä maahan pohjavesialueilla.

- Vuotovesien vähentämiseksi vesihuoltolaitokset saneeraavat viemäriverkostonsa erityisesti pohjavesialueilla.
- Kunnat järjestävät venesatamiin toimivan veneiden jätevesien vastaanoton.

Uusmaalaisten vedenhankinta on turvattu.

- Kunnat ja vesihuoltolaitokset huolehtivat varavedenotosta, henkilökunnan riittävästä ja ammattitaidosta. Sähkökatkojen varalta varmistetaan varavoiman saatavuus. Tulvien aiheuttamiin riskeihin varaudutaan. Kunnat ja vesihuoltolaitokset huolehtivat valmiussuunnittelusta.
- Edistetään vesihuoltolaitosten yhteistoimintaa ja yhdistymistä. Haja-asutuksen yhteistä

vesihuoltoa edistämällä turvataan kaikille uusmaalaisille hyvälaatuinen ja riittävä talousvesi.

- Uudenmaan vesihuollon kehittämisohjelma pidetään ajantasaisena yhdessä kuntien ja maakunnan liittojen kanssa. Edistetään vesihuoltohankkeita ohjelman mukaisesti. Laaditaan alueellisia vesihuollon yleissuunnitelmia.
- Pohjaveden muodostumisalueet turvataan maankäytön suunnittelussa.

Vesien käyttö on kestävä ja vesien tila on hyvä. Tulviin ja kuiviin kausiin on varauduttu.

- Uudenmaan ympäristökeskus laatii yhteistyössä vesienhoidon yhteistyöryhmän kanssa Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman ja toimialueensa toimenpideohjelman. Vesien hyvän tilan saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet sisältyvät vesienhoitosuunnitelmiin ja -toimenpideohjelmiin ja niitä toteutetaan.
- Vesieliöstön elinympäristöjä parannetaan ja kalojen vaellusmahdollisuudet turvataan. Kala- ja rapukantoja vahvistetaan koski- ja virtapaikkojen kunnostuksilla. Kunnat säilyttävät virtavedet ympäristöineen ekologisesti monimuotoisina avouomina tulva-alueineen myös taajamissa.

- Hulevesiä johdetaan avopintaisissa uomissa, käsitellään altaissa ja kosteikoissa sekä imeytetään maaperään. Tavoitteena on veden laadun parantaminen ja virtaamien äärevöitymisen vähentäminen.
- Vesistöjen kunnostuksissa ja muissa vesistöissä käytetään luonnonmukaisen vesirakentamisen keinoja. Uudenmaan ympäristökeskus edistää neuvonnalla ja valvonnalla luonnonmukaista vesirakentamista erityisesti maankuivatuksessa ja muissa yksityisten toteuttamissa vesistöissä. Ruoppausten ja kaivutöiden haitallisia vaikutuksia vähennetään.
- Paikalliset asukkaat ja muut toimijat ottavat vastuun järvien kunnostus- ja hoitotöistä. Uudenmaan ympäristökeskus tukee tärkeimpien ja rehevöityneimpien kohteiden kunnostusta. Hyväkuntoisissa järvissä tehdään ennaltaehkäisevää työtä. Kehitetään uusia kunnostusmenetelmiä sekä kunnostustoimenpiteiden vaikutusten arviointia ja seuranta.
- Parannetaan tulvariskien hallintaa vähentämällä nykyisille rakenteille aiheuttavia vahinkoja. Uudenmaan ympäristökeskus ja kunnat laativat tulvakarttoja ja huolehtivat siitä, että tulva-alueille ei rakenneta. Edistetään kuntien ja yksityisten varautumista tulviin.

Maaperän ja pohjaveden suojeleminen

Maaperän ja pohjaveden pilaantumista ehkäistään.

- Maankäytön suunnittelulla, rakentamisella ja huolellisella toiminnalla vähennetään maaperän ja pohjaveden pilaantumiseriskiä.
- Säädökset ja tulkinnat tutkimus- ja kunnostusvastuista ovat selkiytyneet. Kehitetään joustava rahoitusjärjestelmä pilaantuneiden maa-alueiden ja pohjavesien tutkimuksiin, kunnostuksen suunnitteluun sekä puhdistamiseen.
- Uudenmaan ympäristökeskus, kunnat ja vesilaitokset laativat pohjavesialueiden suojelemissuunnitelmat kaikille tärkeille ja vedenhankintaan soveltuville pohjavesialueille ja tarkistavat ne säännöllisesti. Pohjavesiesiintymien rakenne ja olosuhteet tunnetaan.
- Pohjavesialueille ei sijoiteta uutta pohjavedelle riskiä aiheuttavaa teollisuus-, yritys- tai vapaa-ajantoimintaa. Kemikaalivarastot ja polttoainelaatit ohjataan pohjavesialueiden ulkopuolelle.

- Uudenmaan tiepiiri rakentaa pohjavesialueilla sijaitseville liikenneväylille pohjavesisuojauslaitteet. Tiesuolauksesta aiheutuvan pohjaveden kloridipitoisuuden kasvu pysähtyy ja pitoisuudet pienenevät vuoteen 2015 mennessä.

Pilaantuneiden maiden ja sedimenttien puhdistus on tehokasta ja noudattaa hyvää kunnostustapaa.

- Ympäristö- tai terveysriskiä aiheuttavat kohteet ovat tiedossa ja niiden tilaa seurataan. Tieto alueista on yleisesti käytettävissä.
- Uudenmaan ympäristökeskus tekee kohteiden kunnostuksista suunnitelman, jossa määritellään kunnostuksen tärkeysjärjestys. Kunnostetaan ensisijaisesti pohjavettä uhkaavat kohteet ja muut merkittävää ympäristö- ja terveysriskiä aiheuttavat kohteet.
- Tunnistetaan kohteet, jotka ympäristö- ja talousvaikutusten takia voidaan jättää kunnostamatta.

- Uudenmaan ympäristökeskus ja alueita kunnostavat tahot edistävät pilaantuneiden maiden tutkimus- ja kunnostusmenetelmien kehittymistä. Suositaan pilaantuneiden maiden kunnostuksessa menetelmiä, joissa poistettavat maa-ainekset saadaan hyötykäyttöön ja massojen kuljetustarve minimoidaan.
 - Pilaantuneiden sedimenttien esiintyminen ja määrät selvitetään ja arvioidaan ympäristövaikutukset. Vesiliöstölle tai vesialueen käytölle merkittävää haittaa aiheuttavat kohteet kunnostetaan.
 - Toiminnanharjoittajat, kunnat ja Uudenmaan ympäristökeskus huolehtivat siitä, että pilaantuneiden sedimenttien ruoppauksissa syntyvät ruoppausmassat sijoitetaan tarkoitukseen sopiville, tarvittaessa keskitetyille sijoitus- ja käsittelypaikoille niin, ettei niistä aiheudu ympäristöhaittaa.
- Kiviaineshuolto ja kiviainesten ottotoiminta otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa. Maa-ainesten uusiokäyttöä tehostetaan.*
- Uudenmaan ympäristökeskus ja muut alueelliset ympäristökeskukset, Geologian tutkimuskeskus, kiviainestuottajat, kunnat sekä maakuntien liitot selvittävät ympäristön-, luonnon- ja pohjavedensuojelun kannalta turvalliset alueet, joilta voidaan ottaa soraa tehokkaasti, mukaan lukien pohjavedenalainen soranotto. Maankäytön suunnittelun eri tasoilla osoitetaan maa- ja kalliokiviaineksen ottoon soveltuvat alueet ja alueet, joilla ottotoimintaa ei sallita.
 - Merenalaisten hiekka- ja soravarojen hyödyntämisessä otetaan huomioon meriluonnolle kiviainesten otosta aiheutuvat haitat.
 - Edistetään maa-ainesten kierrättämistä ja varataan läheltä pääkaupunkiseutua muutamia alueita maa-ainesten varastointia ja käsittelyä varten.

Ilmansuojelu

Kasvihuonekaasupäästöjen kasvu on pysähtynyt. Haitalliset päästöt ilmaan ovat vähentyneet. Energian kulutuksen kasvu on pysähtynyt ja energiantuotannossa suositaan uusiutuvia energialähteitä.

- Laaditaan ja toteutetaan Uudenmaan ja pääkaupunkiseudun ilmastostrategia. Energiantuotannosta, liikenteestä, jätehuollosta ja maataloudesta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään.
- Energiantuotannon, liikenteen, maatalouden ja teollisuuden toimialoilla sekä pienpoltossa vähennetään kansallisen ilmansuojeluohjelman mukaisesti rikkidioksidin, typen oksidien, ammoniakkin, haihtuvien orgaanisten yhdisteiden sekä pienhiukkasten päästöjä.
- Yritykset ja julkinen hallinto tekevät energia-katselmuksia ja toteuttavat energiansäästötoimia. Rakentamisessa ja kaavoituksessa sekä liikennesuunnittelussa haetaan energiatehokkaita ratkaisuja.
- Teollisuuden ja energiantuotantolaitosten puhdistuslaitteiden toimivuutta parannetaan. Häiriötilanteet ovat lyhyitä ja toistuvat harvoin. Käytössä on monipuolinen energiantuotantorakenne ja hyvä huolto- ja toimintavarmuus.
- Kannustetaan energiasäästöön sekä ympäristöystävällisten ja uusiutuvien energialähteiden: maalämpö, aurinkoenergia, tuulivoima, jäte- ja biopolttoaineet, sekä kaukolämmön käyttöön.

Jätehuolto

Ehkäistään jätteen syntyä. Jätteen hyötykäyttö aineena ja energiana lisääntyy sekä korvaa luonnonvarojen käyttöä. Jätteen kuljetuksesta ja käsittelystä ei aiheudu haittaa ympäristölle.

- Vähennetään jätteen syntyä kansallisen strategian mukaisesti.
- Edistetään jätteen erilliskeräystä ja hyödyntämistä. Tavoitteena on yhdyskuntajätteen yli 70 % ja muiden jätteiden 80 % hyötykäyttö.
- Jätteenpoltolla vähennetään kaatopaikkojen tarvetta ja fossiilisten polttoaineiden käyttöä.
- Jätehuolto-organisaatiot ja -yhtiöt suosivat käsittelymenetelminä kompostointia, mädätystä sekä lietteen käsittelymenetelmiä, joilla jätteet saadaan hyötykäyttöön lannoitteena ja maanparannusaineena.
- Biohajoavasta yhdyskuntajätteestä sijoitetaan kaatopaikalle vuonna 2009 enintään 40 % ja vuonna 2016 enintään 25 %. Osuus vähenee edelleen vuoteen 2020 mennessä.
- Kaatopaikoilla kerätään ilmastonmuutosta aiheuttavia kaasuja energiakäyttöön.
- Kunnat ja yritykset tarkkailevat käytöstä poistettuja kaatopaikkoja ja tekevät niistä riskinarvioinnit. Kunnostetaan merkittävää ympäristö- ja terveysriskiä aiheuttavat kohteet.

- Kunnat, maakunnan liitot ja Uudenmaan ympäristökeskus suunnittelevat poikkeustilanteiden (esim. öljyonnettomuudet, tauti-epidemiat) jätehuollon ja perustavat tarvittavat käsittely- ja sijoituspaikat.
- Viranomaiset tehostavat yhteistyötä roskaantumisen ja laittomien kaatopaikkojen vähentämiseksi.

Yritysten ympäristöasioiden hallinta

Yritysten ympäristöasioiden hallinta on tehokasta ja viranomaisyhteistyö toimivaa.

- Kunnat ja maakunnan liitot varaavat kaavoituksessa alueet ympäristöriskejä aiheuttavalle teollisuudelle ja yritystoiminnalle. Yrityksille ja teollisuuslaitoksille jätetään toiminnan edellyttämät suoja-alueet.
- Yritykset soveltavat ympäristönsuojelussa parasta käytössä olevaa tekniikkaa ja parhaita käytäntöjä. Ympäristökuormitusta vähennetään jatkuvasti toimintaa kehittäen.
- Ympäristöjärjestelmiä kehitetään hyödynnettäviksi valvonnassa ja raportoinnissa. Lupavalvonnan määräaikaistarkastukset ovat laadukkaita ja määrällisesti riittäviä. Valvontatarkastukset ovat maksullisia.

- Yritykset säästävät luonnonvaroja kehittämällä tuotantomenetelmiä ja tuotteita. Teollisuus hyödyntää tuotannossa tehokkaasti jättemateriaaleja ja sivutuotteita.
- Kemikaalien aiheuttamat ongelmat ja riskit tunnistetaan. Haitallisia kemikaaleja korvataan vähemmän haitallisilla ja rajoitetaan kemikaalien käyttöä. Tärkeimpien ympäristöä kuormittavien yhdisteiden päästölähteet ja esiintyminen selvitetään sekä järjestetään seuranta.
- Lupa- ja valvontatoiminta on ennakoivaa ja ohjaavaa.
- Yritysten ja viranomaisten välinen yhteistyö on tehokasta ja vastuut selkeät. Viranomais-toiminnassa turvataan Uudenmaan yritysten ja asukkaiden hyvä palvelutaso. Tuetaan erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä ympäristöasioissa.
- Työterveydestä, kemikaaliturvallisuudesta ja ympäristönsuojelusta vastaavien valvontaviranomaisten yhteistyötä kehitetään ja menettelyjä yhtenäistetään ja valvonnassa saatua tietoa hyödynnetään tehokkaasti ja laaja-alaisesti.

Ympäristötieto palvelee päätöksentekoa

Visio vuoteen 2020

Päätäjillä ja asukkailla on käytettävissään ajantasaisista tiedoista ympäristön tilasta ja heidän ratkaisujensa vaikutuksista ympäristöön.

- Asukkailla, yrityksillä, järjestöillä ja viranomaisilla on käytössä yhteensopivat tietojärjestelmät. Ympäristötieto on helposti hyödynnettävissä ja tiedon tuottajien päivitettävissä.
- Uudenmaan alueelta on tarjolla tulkittua ja jalostettua ympäristötietoa päätöksentekijöille.
- Eri tahojen tekemät ympäristöseurannat sovitetaan yhteen niin, että saadaan kattava tieto Uudenmaan ympäristön tilasta.

Ohjelman toteuttaminen ja seuranta

Uudenmaan ympäristöohjelma kokoaa Uudenmaan yhteiset suuntaviivat ympäristön tilan parantamiseksi. Ohjelmaa toteuttavat omassa toiminnassaan kaikki alueen toimijat: elinkeinoelämä, tutkimuslaitokset, viranomaiset, järjestöt, maakunnan liitot ja kunnat. Maakuntasuunnitelmat ja maakuntaohjelmat ovat keskeisiä välineitä myös ympäristöohjelman tavoitteiden toteuttamisessa.

Uudenmaan ympäristökeskus toteuttaa ohjelmaa työssään. Ympäristökeskuksen vuosittainen tulossuunnitelma sidotaan ohjelman tavoitteisiin. Tavoitteet otetaan huomioon myös kohdennettaessa rahoitusta sekä suunniteltaessa ympäristöhankkeita.

Uudenmaan ympäristön tilan kehitystä ja ympäristöohjelman toimenpiteiden toteutumista seura-

taan ja niistä raportoidaan ohjelmakaudella 2007-2020. Ympäristön tilan kehityssuuntaa kuvataan jatkossa myös Uudenmaan ympäristöbarometrillä. Siinä selvitetään kuntien päättäjien käsityksiä keskeisistä ympäristöön liittyvistä tavoitteista, toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista. Lisäksi selvitetään Uudenmaan ekologinen jalanjälki yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa.

Vuonna 2006 on laadittu yhteiset ympäristön tilaa kuvaavat ympäristöindikaattorit alueellisten ympäristökeskusten ja muiden alueellisten toimijoiden käyttöön. Indikaattorien käyttöä ja raportointia kehitetään ja indikaattorilistaa täydennetään ottaen huomioon Uudenmaan alueen erityispiirteet.

Ohjelman valmistelu

Uudenmaan ympäristökeskus on laatinut ohjelman yhteistyössä alueen viranomaisten, järjestöjen, elinkeinoelämän ja tutkimuslaitosten kanssa. Ohjelman valmisteluun liittyen on järjestetty kolme teemaseminaaria: Luonto ja luonnonvarat, Yhdyskunnat sekä Elinkeinot ja ympäristönsuojelu. Lisäksi syksyllä 2006 ohjelmaluonnokseen on ollut mahdollisuus ottaa kantaa ympäristökeskuksen Internet-sivuilla.

Ohjelmatyön alussa tehdyssä Uudenmaan ympäristöongelmien arvottamiskyselyssä vastaajat

pitivät suurimpina ympäristöongelmina ilmastonmuutosta, vesistöjen rehevöitymistä, maaperän ja pohjaveden pilaantumista sekä maankäytön muutoksista johtuvaa luonnon monimuotoisuuden vähentymistä. Ympäristöohjelman valmistelun eri vaiheissa on noussut lisäksi esille useita ehdotuksia yhteistyöhankkeiksi, joilla ohjelman tavoitteita voidaan toteuttaa.

Lisätietoa ympäristöohjelmasta

<http://www.ymparisto.fi/uus> > esittely ja

yhteystiedot > Uudenmaan ympäristöohjelma

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Uudenmaan ympäristökeskus			Julkaisu-aika	Huhtikuu 2007
Tekijä(t)					
Julkaisun nimi	Yhteinen ympäristömme 2020. Uudenmaan ympäristöohjelma				
Julkaisusarjan nimi ja numero	Suomen ympäristö 11/2007				
Julkaisun teema	Ympäristönsuojelu				
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut	Julkaisu on saatavana myös internetistä: http://www.ymparisto.fi/julkaisut Luettelo ympäristöohjelmaan liittyvästä tausta-aineistosta on luettavissa osoitteessa http://www.ymparisto.fi/uus > esittely ja yhteystiedot > Uudenmaan ympäristöohjelma				
Tiivistelmä	<p>Uudenmaan alueella on vuonna 2007 noin 1,5 miljoonaa asukasta ja väestönkasvu jatkuu voimakkaana. Helsingin metropolialue on ainoa laaja asutuskeskittymä maassamme. Ympäristö kuormittuu ja yhtenäiset luontoalueet vähenevät. Toisaalta alueen luonto on erittäin monimuotoista. Ihmistoimintojen ja luonnon yhteensovittaminen sekä ympäristökuormituksen vähentäminen ovat Uudellamaalla haasteellisia tehtäviä. Uudenmaan ympäristöohjelmassa esitetään tavoitteet ja toimenpiteet alueen tasapainoiselle kehittämiselle luonnon ja ihmisen ehdoilla vuoteen 2020.</p> <p>Ilmastonmuutoksen torjuntaa ja vaikutuksiin varautumista toteutetaan koko ympäristöohjelmassa sen eri painopistealueilla. Tavoitteena on, että Uudenmaan yhdyskuntarakennetta eheytetään ja asukkaille tarjotaan turvallinen, terveellinen ja viihtyisä elinympäristö. Liikenteen ja maankäytön suunnittelun yhteensovittamisella varmistetaan ekotehokas aluerakenne ja tasa-arvoiset liikkumisedellytykset sekä vähennetään autoriippuvuutta. Viheralueiden ja ekologisen verkoston jatkuvuus turvataan kaavoituksessa yli maakunta- ja kuntarajojen. Uudenmaan kaupunkiluonto, perinneympäristöt ja arvokkaat maisema-alueet kartoitetaan ja niitä hoidetaan suunnitelmallisesti.</p> <p>Energiantuotannon ja liikenteen päästöjen kasvu pyritään pysäyttämään. Pinta- ja pohjavesien suojele otetaan huomioon maankäytössä, elinkeinotoiminnassa ja maa-ainesten otossa. Ympäristölle ja terveydelle haitallisimmat maa-alueet ja sedimentit puhdistetaan. Vaarallisten kemikaalien ja öljykuljetusten riskejä vähennetään.</p>				
Asiasanat	ympäristön tila, aluekehitys, kestävä kehitys, ympäristönsuojelu, ympäristötieto, ympäristökuormitus, ympäristöohjelmat, ympäristöpolitiikka, ilmastonmuutos, Uusimaa, Itä-Uusimaa				
Rahoittaja/ toimeksiantaja					
	ISBN (nid.) 978-952-11-2638-3	ISBN (PDF) 978-952-11-2639-0	ISSN (pain.) 1238-7312	ISSN (verkkokj.) 1796-1637	
	Sivuja 32	Kieli Suomi (saatavana myös ruotsiksi ja englanniksi)	Luottamuksellisuus Julkinen	Hinta (sis.alv 8 %) 8,00 €	
Julkaisun myynti/ jakaja	Edita Publishing Oy, Asiakaspalvelu, PL 800, 00043 Edita. Puh. 020 450 05, faksi 020 450 2380 Sähköposti: asiakaspalvelu.publishing@edita.fi , Internet: www.edita.fi/netmarket				
Julkaisun kustantaja	Uudenmaan ympäristökeskus, Asemapäällikönkatu 14, PL 36, 00521 Helsinki. Puh. 020 490 101 (vaihe), 020 690 161 (asiakaspalvelu). Faksi 020 490 3200. Sähköposti: kirjaamo.uus@ymparisto.fi , Internet: www.ymparisto.fi/uus				
Painopaikka ja -aika	Edita Prima Oy 2007				

Uudenmaan ympäristökeskuksen alueella asuu noin 1,5 miljoonaa ihmistä ja väestönkasvu jatkuu nopeana erityisesti pääkaupunkiseudulla. Ympäristö kuormittuu ja yhtenäiset luontoalueet vähenevät. Ilmastonmuutos on merkittävin tulevaisuuden ympäristöhaaste. Uudenmaan ympäristöohjelmassa esitetään tavoitteet ja toimenpiteet alueen tasapainoiselle kehittämiselle luonnon ja ihmisen ehdoilla vuoteen 2020.

Vuonna 2020:

- Yhdyskuntarakenne on eheä ja kaupunkikehitys on ekologista. Maaseudulla asutus keskittyy kyliin. Uusmaalaisten elinympäristö vastaa asukkaiden arjen tarpeisiin ja on turvallinen, terveellinen ja viihtyisä.
- Uudenmaan luonto säilyy monimuotoisena ja alueella on yhtenäinen viheralueverkosto. Vesiluonnon ekologinen tila on hyvä.
- Ilmanlaatu sekä vesien ja maaperän tila on hyvä. Energiankulutuksen kasvu on taittunut ja luonnonvarojen käyttö vähentynyt. Ympäristöonnettomuuksien riski on pieni. Ilmaan, vesiin ja maaperään kohdistuva kuormitus on vähentynyt ja ympäristöriskit ovat hallinnassaa.

UUDENMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS
NYLANDS
MILJÖCENTRAL

Edita Publishing Oy
PL 800, 00043 Edita
Asiakaspalvelu puh. 020 450 05, faksi 020 450 2380
Edita-kirjakauppa Helsingissä
Annankatu 44, puh. 020 450 2566

ISBN 978-952-11-2638-3 (NID.)

ISBN 978-952-11-2639-0 (PDF)

ISSN 1238-7312 (PAIN.)

ISSN 1796-1637 (VERKKOJ.)